

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 337

§ 337

Vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen (osittain Kv-asia) (Pöydälle 7.11.2022)

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus

- hyväksyy talousarviokirjan liitteelle 1 sisältyvät talousarvion noudattamista koskevat ohjeet,
- kehottaa kaupunginjohtajaa valmistelemaan valtuustokauden tavoitteiden indikaattorit ja niiden seurannan sekä tulostavoitteiden mittareiden tarkentamisen päätettäväksi osavuosikatsaus yhden yhteydessä ja
- ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman 2024-2025 liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2022 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana teki seuraavan ehdotuksen:

Muutetaan liitteen 3 Neuvottelutulos talousarvio 2023–2025 kohdan 7192 Tilpa uudisrakentaminen Kurttilan koulua koskeva 5. merkintä kuulumaan seuraavasti: Selvitetään Kurttilan koulun rakentamisen yhteydessä mahdollisten tarvittavien väistötilojen hankkimista lähialueen kouluista.

Ampuja Juvosen kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:

Talousarvioon seuraavat muutokset:

- Maahanmuuttajien oman kielen opetus -1 500 000/v.
- Maahanmuuttajien rekrytointimalli -370 000/v.
- Tunnin juna -3,5 milj.
- skeittaus- ja skuuttauspaikan suunnittelu sopivaan paikkaan Espoossa, suunnitteluraha +50 000

Pöytäkirjamerkinnot:

- Espoon kirjanpitojärjestelmään otetaan maahanmuuton kustannuspaikka, josta käy ilmi maahanmuuttajista syntyvät kustannukset eri toimialoilla
- Irtaudutaan ELY-sopimuksesta, jossa myönnetään kuntapaikkoja pakolaisille.

Laukkanen teki seuraavan muutosehdotuksen:

- Lisätään erityisen tuen oppilaiden tukeen 0,6 miljoonaa euroa
- Lisätään nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn 1.0 miljoonaa euroa
- Lisätään kouluavustajien määrää 20 henkilöllä, 0,750 miljoonaa euroa;
- Lisätään Espoon kuntalisän säilyttämiseen nykytasolla (2.5 vuotta) ja nykyisillä ehdoilla, 4,6 miljoonaa euroa
- Lisätään Espoonlahden urheilupuiston tekojään huoltorakennuksen, Perkkaanniityn kentän huoltorakennuksen ja Oittaaan uimarannan pukutilojen kohonneiden rakennuskustannusten kattamiseksi 1,0 miljoonaa euroa.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Puheenjohtaja totesi Laukkasen ehdotuksen raukeavan kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä.

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen 12 äänellä 2 ääntä vastaan hylänneen Ampuja ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin liitteeseen 3 tehdyin korjauksin.

Selostus

Vuoden 2023 talousarvio- ja taloussuunnitelma

Taloussuunnitelma 2023-2025 perustuu Espoo-tarinaa ja siitä johdettuihin tavoitteisiin, kesällä 2022 päivitettyyn Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman linjauksiin ja toimenpiteisiin sekä valtuuston 24.10.2022 päätökseen vuoden 2023 talousarvion sekä vuosien 2024-2025 taloussuunnitelman kehiksestä sekä kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2023. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on huomioitu sote- ja pelastustoimen uudistuksen lainsäädäntö sekä uusi rahoitusmalli. Vuosien

2024-2025 valtionosuustuotot perustuvat valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmiin ja 9/2022 kuntatalouden painelaskelmiin.

Suomen talouskehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2022 talouskatsauksen mukaan maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan käynnistämän nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä suurvaltojen välisten jännitteiden kasvun takia. Taloudellisessa katsauksessa ei kuitenkaan oleteta suurten taloudellisten riskien toteutuvan. Ennusteeseen sisältyy oletamus, ettei Venäjän hyökkäyssota eskaloitu, ei aiheuta hallitsematonta energiakriisiä eikä koronaepidemiasta synny uusia aaltoja, jotka edellyttäisivät laajoja sulkutoimia. Keskeinen riski Euroopassa ja Yhdysvalloissa on kuitenkin talouden ajautuminen taantumaan loppuvuonna 2022 ja alkuvuonna 2023.

Vuonna 2022 BKT kasvaa Suomessa 1,7 prosenttia, vaikka BKT:n kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt jo lähes 8 prosenttiin ja inflaatio nousee keskimäärin 6,5 prosenttiin tänä vuonna. Kuluttajahintainflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti.

Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneiden pakotteiden aiheuttama epävarmuus on heikentänyt kuluttajien luottamusta voimakkaasti. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitytulot supistuvat ja kotitalouksien säästämisaste painuu nollan tuntumaan.

BKT:n kasvu hidastuu Suomessa 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä. Vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa kuitenkin elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaalitypalkat kääntyvät hienoiseen nousuun. Vuoden 2024 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 prosenttia. Viennin määrän palautuminen ajoittuu voimakkaimmin vuodelle 2024. Hintojen nousun hidastuessa kotitalouksien ostovoima kasvaa ja yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu.

Vahva talous- ja työllisyyskehitys ovat pienentäneet koronaepidemian julkiseen talouteen synnyttämää mittavaa epätasapainoa. Vuonna 2023 talous kasvaa vaimeasti ja työllisyys heikkenee, joten julkisen talouden alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt lukuisat varautumiseen liittyvät toimet heikentävät julkista taloutta myös tulevaisuudessa. Ensi vuoden jälkeen nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden menojen ja tulojen välistä epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana.

Sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen uudistus voimaan 2023

Vuosi 2023 on Suomen julkisessa hallinnossa ja kuntataloudessa historiallinen vuosi, sillä sote-uudistus astuu voimaan ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena.

Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle, lisätään valtion tuloja alentamalla kunnallisveroprosentteja kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä. Lisäksi kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta pienennetään kolmanneksella ja valtion jako-osuutta kasvatetaan vastaavasti. Kiinteistövero ei leikata, mutta ½ kiinteistöverosta lasketaan

mukaan valtionosuusjärjestelmän tulopohjan tasaukseen. Myös kuntien valtionosuuksia vähennetään hyvinvointialueille siirtyvien tehtävien osalta ja valtionosuudet laskevat noin 65 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan 47 prosenttia vuonna 2023. Kuntien verotulokertymä jää vuonna 2023 poikkeuksellisesti normaalia korkeammalle tasolle, sillä osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilitetään vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti.

Espoon väestönkasvu jatkuu

Vuoden 2021 lopussa Espoon väkiluku oli 297 132. Vuoden 2022 Espoon pitkänajan väestöennusteen mukaan Espoossa tulee olemaan 321 000 asukasta vuoden 2026 lopussa. Vuoden 2031 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 344 500 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 47 400 asukkaan lisäystä vuosina 2022–2031 eli vuosittain keskimäärin noin 4 700 asukkaan väestönlisäystä.

Talousarviokirjan rakenne ja muutokset

Talousarviossa on huomioitu sote- ja pelastustoimen uudistuksen mukainen lainsäädäntö ja rahoitusmallin vaikutukset tuloihin, menoihin ja verorahoitukseen. Kirjasta on poistettu hyvinvoinnin ja terveyden toimialan sekä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen menot ja tulot sekä tekstiosuudet.

Talousarviokirjan alussa on valtuuston 25.10.2021 hyväksymät Espoo-tarina, valtuustokauden tavoitteet sekä poikkihallinnollisten ohjelmien kuvaukset. Espoo -tarinan jälkeen on kesäkuussa 2022 päivitetty Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelma, joka ohjaa talousarvion ja tavoitteiden suunnittelua 2021–2025.

Yleisteksteissä kuvataan Suomen talouden sekä Espoon toimintaympäristön ja talouden kehitystä sekä sote- ja pelastustoimen uudistuksen toteutusta ja vaikutusta Espoon talouden kehitykseen.

Konsernin talous -luvussa esitellään konsernirakenne sekä konsernista laadittu, kaupungin ja yhteisöjen pitkän aikavälin toiminta- ja taloussuunnitelmiin perustuva konserniskenaario.

Talousarvio ja -suunnitelmaosa koostuu peruskaupungin käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosan sekä liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden suunnitelmista.

Talousarviokirjan liitteet sisältävät valtuuston talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat päätökset, jotka liitetään lopulliseen taloussuunnitelmaraporttiin, talousarvion sitovuutta ja seurantaan koskevat määräykset ja kaupunginhallituksen päättämät talousarvion sitovuutta koskevat ohjeet sekä hankekohtaisen investointiohjelman.

Taloussuunnitelma 2023–2024

Talousarvio 2023 ja -suunnitelma vuosille 2024–2025 on laadittu toteuttaen Espoo-tarinaa sekä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitetasoja, linjauksia ja toimenpiteitä. Talousarviossa on huomioitu väestön- ja palvelutarpeen kasvu ja kuntien palkkaratkaisun vaikutukset.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 24.10.2022 hyväksymää kehystä pienin tarkennuksin. Kaupunginjohtajan esitykseen on lisätty 3 milj. euroa Tapiolan urheilupuiston taseyksikön investointeihin vuodelle 2023 julkisen urheiluinfraan toteuttamisedellytysten luomiseen, edistämiseen ja hankintaan. Lisäksi Elinvoimainen Espoo -ohjelman vuoden 2022 käyttämätön 100 000 euron määräraha on lisätty vuodelle 2023, Espoon houkuttelevuusohjelman toteuttamiseen on varattu 200 000 euroa ja lisäksi Enter Espoon avustusta on kasvatettu 200 000 euroa. Lisäksi on tarkennettu Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin yhteensä 1 milj. euron varaus ja Sarastia-järjestelmän jatkokehittämiseen sekä JoTo-järjestelmän käyttöönoton tukemiseen 1 milj. euron varaus.

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutus verorahoitukseen 2023–2025

Valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmien perusteella Espoosta siirtyisi hyvinvointialueen rahoitukseen 144 milj. euroa tuloja enemmän kuin menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia, noin 85 milj. euroa. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, eikä sitä koroteta väestönkasvu- tai indeksiperusteisesti. Lisäksi Espoon talouden tasapainon muutosta rajataan siirtymätasauksella, joka on vuonna 2023 102 euroa/asukas. Siirtymätasaus pienenee vuosittain ja on vuodesta 2027 alkaen 32 euroa/asukas.

Siirtolaskelmat 9/2022 perustuvat kuntien sote- ja pelastustoimen nettomenojen tilinpäätöstietoihin 2021 sekä 2022 talousarviotiedon keskiarvoon. Lopullinen siirtolaskelma tehdään kesällä 2023 tilinpäätöksen 2022 valmistuttua. Mikäli kaikkien kuntien sote- ja pelastustoimen menot kasvavat nopeammin kuin kunnilta siirrettävät tulot, erotus katetaan leikkaamalla peruspalvelujen valtionosuutta kaikilta kunnilta euroa/asukas periaatteella. Mikäli yksittäisen kunnan sote- ja pelastustoimen menot kasvavat talousarviossa arvioitua enemmän, kunnan muutosta rajaavia elementtejä pienennetään ja päinvastoin. Korjaukset tehdään vuosien 2024–2025 valtionosuuteen. Siten talousarvion valtionosuusarviot taloussuunnitelmavuosille tulevat muuttumaan vielä kesällä 2023.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä pienenee vuonna 2023 - 36 prosenttia vuoden 2022 tasoon nähden, vuonna 2024 muutos on - 7 prosenttia ja vuonna 2025 noin 3 prosenttia. Vuosien 2024–2025 valtionosuudet tarkentuvat vuoden 2022 tilinpäätösten ja valtion siirtolaskelmien valmistuttua.

Tuloslaskelma 2023

Vuoden 2023 talousarvion tuloslaskelman toimintatulot ja menot sekä verotulot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2022 talousarvioon tai ennusteeseen nähden sote- ja pelastustoimen uudistuksesta johtuen.

Toimintatuotot laskevat vuoden 2022 talousarviosta - 20 prosenttia, vertailukelpoisesti muutos on noin 6,9 prosenttia. Toimintamenot laskevat vuoden 2022 talousarviosta -38 prosenttia, vertailukelpoisesti kasvu on noin 9,8 prosenttia. Kasvussa on huomioitu palvelutarpeen kasvu, yleinen kustannuskehitys sisältäen palkkaratkaisun, eläkemaksujen nousu, lainsäädännön muutokset, toimitilakustannusten kasvu ja varaukset palkkaohjelmaan sekä yleiseen varautumiseen. Taloudellisesti kestävä Espoo - ohjelman mukaisten, vuodelle 2023 kohdistettujen

tuottavuustoimenpiteiden vaikutukset. Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä pienenee vuoden 2022 - 1,7 miljardista eurosta - 890 miljoonaan euroon. Toimintakatteen alijäämän kasvu on vertailukelpoisesti noin 8,8 prosenttia.

Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä pienenee vuonna 2023 noin - 36 prosenttia vuoden 2022 ennusteeseen nähden, vuonna 2024 muutos on - 7 prosenttia ja vuonna 2025 noin 3 prosenttia. Vuonna 2023 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 865 milj. euroa, joka on - 51 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022.

Espoon uusi tuloveroprosentti on 5,36, jolla arvioidaan kertyvän kunnallisverontuottoa 580 milj. euroa, - 60 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 kertymään sisältyy vielä verotuloja vuoden 2022 korkeammalla veroprosentilla. Kunnallisveron tuotto laskee vielä - 13,8 prosentilla 500 milj. euroon vuonna 2024, kun vuoden 2022 veroprosentin vaikutukset poistuvat. Vuoden 2025 kasvuksi arvioidaan 4 prosenttia.

Kuntaryhmän uusi yhteisöveron jako-osuus on 23,9 prosenttia yhteisöveron tuotosta. Jako-osuus sisältää 1,5 prosenttiyksikön korotuksen kompensoimaan valtion päätöstä varhaiskasvatusmaksun alentamisesta. Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 145 milj. euroa, noin - 15 prosenttia vähemmän kuin 2022. Tilitys sisältää vielä vuoden 2022 korkeamman veroprosentin tilityksiä. Vuonna 2024 kertymän arvioidaan laskevan noin - 7 prosentilla 135 milj. euroon, kun vuoden 2022 verovaikutukset poistuvat.

Kiinteistöveroarvio perustuu valtuuston 24.10.2022 päättämiin kiinteistöveroprosentteihin ja verohallinnon tilastoihin sekä rakentamisennusteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 140 milj. euroa, - 1,4 prosenttia vähemmän kuin 2022. Kiinteistöverotilitykset ovat aiempina vuosina sisältäneet paljon edellisen verovuoden tilityksiä, vuonna 2022 verottaja on korjannut prosessia ja kiinteistöverotilitykset sisältävät pääasiassa ko. vuoden verot.

Espoon peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2023 on 207,8 milj. euroa ja veromenetysten kompensatiot 30,7 milj. euroa, muutosrajoitin 85,2 milj. euroa ja siirtymätasaus 30,4 milj. euroa, yhteensä 356,8 milj. euroa. Valtionvarainministeriön painelaskelman mukaan valtionosuudet yhteensä ovat vuonna 2024 358,3 milj. euroa ja vuonna 2025 365 milj. euroa.

Rahoitustuotot koostuvat rahastojen tuotoista ja osinkotuotoista, rahoitustuottoja on arvioitu vuodelle 2023 20,8 milj. euroa, sote- ja pelastustoimen uudistuksen yhteydessä HUS peruspääoman korkotuotto poistuu. Korkotason nousu vaikuttaa hitaasti Espoossa, koska nykyisestä lainakannasta 87 prosenttia on kiinteäkorkoista. Talousarvion korkokustannukset on laskettu olettaen, että korkotaso on noin 3,5 prosenttia. Vuonna 2023 korkokustannuksiksi oletetaan 10,5 milj. euroa ja taloussuunnitelmakauden lopussa 945 milj. euron tasolle nousevasta lainakannasta 15 milj. euroa.

Vuonna 2023 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 352,6 milj. euroa, vuonna 2024 vuoden 2022 verotulovaikutukset poistuttua vuosikate laskee 237,5 milj. euroon ja vuonna 2025 230 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2023 tulos on noin 157 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2024 noin 38 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 32 milj. euroa. Sote-

ja pelastustoimen uudistuksen uuden rahoitusmallin vaikutukset näkyvät pidemmällä ajalla vuosikatteen kehityksen hidastumisena.

Investoinnit

Vuoteen 2031 ulottuvassa ohjelmassa investointien kokonaismäärä on yhteensä 2,1 mrd. euroa, keskimäärin 230 milj. euroa vuodessa. Ohjelmasta on poistettu sote- ja pelastustoimen investoinnit sekä osakkeista ja osuuksista vuonna 2022 myydyin Espoon Sairaalan rahoitusvastikkeiden osuus. Kokonaismäärään lukeutuvat myös vuokra- ja leasing sekä projektiyhtiömallilla hankittavat pitkäaikaiset toimitilat.

Investointiohjelma on valmisteltu siten, että kaupungin investoinnit ovat noin 1,84 mrd. euroa ja vuokra-, leasing- ja projektiyhtiökohteita ajoittuu kaudelle 2023–2031 yhteensä 210 milj. euroa. Vuonna 2023 kaupungin bruttoinvestoinnit ovat 320 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 316 milj. euroa.

Kaupungin investointiohjelma on edelleen vahvasti etupainotteinen ja investointitaso korkea vuosina 2023–2024. Tämän jälkeen investointitasoa lasketaan suunnitelman mukaisesti. Panostukset Koulut kuntoon -ohjelman toteuttamiseen ja loppuun saattamiseen mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, kaupunkirakenteen kehittämiseen länsimetron kehityskäytävällä sekä Raide-Jokerin valmistuminen ja Kaupunkiradan rakentamisen aloitus painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja pitävät investoinnit yli 300 milj. euron tasolla vielä seuraavan 2 vuoden ajan. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteiden mukaisesti investointitasoa lasketaan, joka näkyy investointitason laskuna siten, että vuonna 2031 investointien määrä on noin 160 milj. euroa.

Investointien tulo-rahoitusprosentti on 111. Vuosina 2023–2025 peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa on talousarviossa varattu käytettäväksi rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Mikäli tulo-rahoitus riittää investointien rahoitukseen, rahaston tuottoa ei käytetä.

Rahoituslaskelma

Korkeasta investointitasosta johtuen toiminnan ja investointien rahavirta on kokonaisuudessaan 50 milj. euroa negatiivinen koko taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2023 rahavirta on positiivinen korkeampien verotulojen myötä mutta kääntyy negatiiviseksi vuonna 2024. Investoinneista pystytään rahoittamaan tulo-rahoituksella kauden lopulla 93 prosenttia.

Kaupungin lainakanta

Kaupungin lainakanta laskee 5 milj. euroa vuonna 2023 mutta kasvaa vielä taloussuunnitelmakaudella yhteensä 55 milj. eurolla. Toimintamenot kasvavat palvelutarpeen lisääntyessä ja kustannustason noustessa, Koulut kuntoon -ohjelman toteuttaminen jatkuu ja kaupungin kestävä kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja on tehtävä etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyynti- ja sopimuskorvaustuotot sekä verotulot kertyvät. Länsimetro ja sen jatke Kivenlahteen, Raidejokeri sekä kaupunkiradan rakentaminen Leppävaarasta Kauklahteen mahdollistavat kaupunkirakenteen tiivistymisen ratojen varteen ja luovat uusia mahdollisuuksia niin yritysten, palvelujen kuin asuntojen sijoittumiseen.

Kaupungin lainakanta vuoden 2023 lopussa on arviolta 885 milj. euroa ja 2 884 euroa/ asukas. Lainakanta nousee 945 milj. euroon vuoden 2025 loppuun mennessä.

Konsernin lainakanta

Etupainoinen rakentaminen on lisännyt kaupungin taloudellista riskiä ja kasvattanut konsernin oikaistun lainakannan (pl. Espoon Asunnot, HSY ja Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus) 2,96 mrd. euron tasolle vuonna 2022. Vuonna 2023 konsernin oikaistu lainamäärä laskee sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutuksesta 2,75 mrd. euroon ja kääntyy vuoden 2024 jälkeen laskuun investointitason laskiessa. Lainamäärän kääntäminen laskuun edellyttää Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaista kehitystä siten, että nettomenojen kasvua saadaan hillittyä ja investointiohjelman toteutetaan ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Koko konsernin lainakanta nousee 4,3 mrd. tasolle, jonka jälkeen kääntyy hitaaseen laskuun.

Kaupunginjohtajan esityksen käsittely

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle 7.11.2022 ja pyysi siitä valtuuston neuvottelutoimikunnan lausunnon siten, että asia voidaan käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 28.11.2022. Henkilöstötoimikunta on käsitellyt kaupunginjohtajan suunnitelmaehdotusta 16.11.2022 ja merkinnyt ehdotuksen tiedokseen.

Pöydällä olon aikana valtuuston neuvottelutoimikunta on käsitellyt kaupunginjohtajan ehdotusta talousarvioksi ja -suunnitelmaksi neljässä kokouksessa ja päätynyt liitteenä olevaan sopimukseen ja neuvottelutulokseen, jonka sopimuksen allekirjoittaneet valtuustoryhmien neuvottelijat hyväksyivät. Neuvottelutulos lisää vuonna 2023 käyttötalouden menoja 5,3 milj. euroa, tuloja 1 milj. euroa sekä investointimenoja 3,8 milj. euroa. Kaudella 2023-2031 investointeja lisätään yhteensä 3 milj. euroa. Lisäykset katetaan talousarviolainalla, vuonna 2023 lainaa lisätään 8,1 milj. euroa.

Neuvottelusopimukseen sisältyy 10 pöytäkirjamerkintää, joita neuvottelutoimikunta edellyttää seurattavan vuoden 2023 aikana.

Kaupunginjohtaja esittää tehtäväksi taloussuunnitelmaehdotukseen neuvottelutuloksen mukaiset muutokset.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 325

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy talousarviokirjan liitteelle 1 sisältyvät talousarvion noudattamista koskevat ohjeet ja ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman 2024-2025 liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2022 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

6

Lisäksi kaupunginhallitus kehottaa kaupunginjohtajaa valmistelemaan valtuustokauden tavoitteiden indikaattorit ja niiden seurannan sekä tulostavoitteiden mittareiden tarkentamisen päätettäväksi osavuosisikatsaus yhden yhteydessä.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana ehdotti, että kaupunginhallitus päättää jättää asian pöydälle valtuuston neuvottelutoimikunnan lausuntoa varten.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Kaupunginhallitus päätti jättää asian pöydälle valtuuston neuvottelutoimikunnan lausuntoa varten.

Liitteet

- 1 Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024-2025
- 2 Vastaukset vuoden 2023 raha-asia-aloitteisiin
- 3 Neuvottelutulos talousarvio 2023-2025 kokouksessa korjattu
- 4 Pöytäkirjamerkinnät
- 5 Neuvottelumuutoksilla päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma
- 6 Äänestyslista § 337

Oheismateriaali

Tiedoksi